

TIIVISTELMÄ

Pienelle parasta on yksi Helsingin evankelis-luterilaisten seurakuntien varhaiskasvatus-toiminnan muodoista. Helsingin seurakunnat postittavat helsinkiläisille lapsiperheille materiaalia viisi kertaa ennen lapsen kouluikää. Tässä tutkimusraportissa *Pienelle parasta* -materiaaleja käyttäneet lapsiperheet saavat äänensä kuuluviin. Kesäkuussa 2018 käynnistyneen *Pienelle parasta* -tutkimushankkeen tavoitteeksi asetettiin selvittää materiaaleja vastaanottaneiden perheiden mielipiteitä, muistoja ja kokemuksia *Pienelle parasta* -materiaaleista ja -kokonaisuudesta.

Aineisto kerättiin postikyselylomakkeella ja haastatteluilla. Kyselylomake lähetettiin Helsingin seurakuntayhtymän keskusrekisterin kautta 6-vuotiaiden huoltajista satunnaisesti valituille 1000 helsinkiläisperheelle. 15 prosenttia kyselyn vastaanottaneista palautti kyselyn. Tutkimusaineisto koostuu 153 kyselyvastauksesta ja kymmenestä haastattelusta. Aineisto analysoitiin tilastollisin ja laadullisin keinoin. Vastausten määrä riitti aineiston luotettavaan tilastolliseen käsittelyyn. Aineisto edustaa hyvin *Pienelle parasta* -materiaalien käyttäjiä. Aineistosta nousee esiin useita näkökulmia, jotka eivät ole yhteydessä vastaajan taustaan. Tuloksia ei voi kuitenkaan yleistää koko kohderyhmään. Vain pieni osa vastanneista kertoi, että materiaaleihin ei ole lainkaan tutustuttu. Avoimeksi kysymykseksi jää, miten seurakunta tavoittaa materiaaleilla yhteydenottoihin kielteisesti tai välinpitämättömästi suhtautuvat.

Tulosten mukaan kastekirje-esite on elämänläheinen, *Pienen iltahetki* -pakettia on kuunneltu erityisesti vauvavuonna ja pelilaudan tutuista paikoista sekä pelin tehtäväkor-teista pidetään. *Ruusukorva ja Kyyhkynen*

-satukirja jakaa mielipiteitä. Osa perheistä kokee *Kultainen sulka* -pelin vaikeaksi ja perhe pelaa peliä omilla säännöillään. Huoltajat arvostavat sitä, että lapsi saa omaa postia, mutta monilapsisissa perheissä useaan kertaan saatu sama materiaali mietityttää muun muassa kestävän kehityksen näkökulmasta.

Pienelle parasta -tutkimuksen keskeinen löydös on lapsen aktiivisuus (uskonto)kasvatuksen osapuolena. Materiaalien käyttöaktiivisuutta selittävät ennen kaikkea lapsen omat taipumukset ja aloitteellisuus. Myöskin uskontoon ja etiikkaan liittyvät keskustelut käynnistyvät lapsen esittämistä kysymyksistä. Tutkimuksen perusteella voidaan ehdottaa seurakunnille pohdittavaksi, miten huomioida lasten mahdollisimman monenlaiset taipumukset (kuten kuvataiteelliset ja musiikilliset).

Huoltajan merkitystä ei kuitenkaan tule kritiikittömästi ohittaa. Johtopäätökset lapsen aloitteellisuudesta perustuvat huoltajien havaintoihin. Suurin osa tutkimukseen vastanneista oli niitä, jotka kertoivat *Pienelle parasta* -materiaalien käytöstä perheessä. Arviot materiaaleista ovat keskimäärin myönteisiä. Kotona ei ole mahdollista tarjota täysin neutraalia ilmapiiriä, jossa lapsi itse rakentaa omaa identiteettiään ja näkemyksiään.

Aiempaan tutkimukseen perustuen seurakunnat ovat tietoisia *Pienelle parasta* -kohderyhmän perheiden monimuotoisuudesta. Tämän tutkimuksen perusteella voidaan ehdottaa vielä arvioitavaksi, miten huomioida perheiden erilaiset tarpeet, esimerkiksi ottaako lautapeli huomioon lasten kehitystason hajonnan, miten huomioida satukirjasta esitetty moninainen palaute ja onko mahdollista sovittaa *Pienelle parasta* -materiaalit yhteen ainakin osalle perheitä tärkeän arvon, kestävän kehityksen kanssa?